

70-LECIE

**Chór Mieszany
„OGNIWO”
Katowice**

PROGRAM

KOMITET HONOROWY

Jubileuszowych uroczystości 70-lecia Chóru Mieszanego
„Ogniwo”

przy Państwowej Filharmonii Śląskiej w Katowicach

PROTEKTORZY

Wojewoda katowicki

Generał dywizji pilot ROMAN PASZKOWSKI

Generalny Dyrektor

Ministerstwa Kultury i Sztuki

ANDRZEJ RAJEWSKI

Członkowie:

Józef Bortel	— Honorowy Prezes Chóru Mieszanego „Ogniwo” przy Państwowej Filharmonii Śląskiej
Mgr Janusz Durmała	— Naczelny Redaktor „Dziennika Zachodniego”
Mgr Antoni Faron	— Naczelny Redaktor „Wieczoru”
Wiesław Głowacz	— Publicysta Kulturalny Telewizji Polskiej w Katowicach
Mgr Rajmund Hanke	— Dyrektor Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego
Doc. Jan Wincenty Hawel	— Rektor Akademii Muzycznej w Katowicach
Mgr Helmut Iwa	— Wiceprezes Izby Rzemieśniczej w Katowicach
Mgr Jerzy Józwiak	— Przewodniczący Wojewódzkiego Komitetu Stronnictwa Demokratycznego w Katowicach Poseł na Sejm PRL
Stanisław Jarecki	— Redaktor Rozgłośni Polskiego Radia w Katowicach
Rudolf Kostorz	— Kierownik Wydziału Kultury KW PZPR w Katowicach
Dr Edward Mecha	— Prezydent miasta Katowic
Mgr Józef Piszczek	— Wicewojewoda katowicki
Mgr Roman Pilardy	— Naczelny Redaktor Ośrodka Katowickiej TV
Mgr Zdzisław Pyzik	— Prezes Oddziału Śląskiego Polskiego Związku Chórów i Orkiestr w Katowicach
Mgr Jan Południak	— Naczelny Redaktor Rozgłośni Polskiego Radia
Mgr Tadeusz Ryłko	— Zastępca Redaktora Naczelnego Telewizji Polskiej do spraw artystycznych
Prof. Karol Stryja	— Dyrektor i Kierownik Artystyczny Państwowej Filharmonii Śląskiej w Katowicach
Mgr Kazimierz Stobiecki	— Prezes Zarządu Głównego Polskiego Związku Chórów i Orkiestr w Warszawie
Doc. Napoleon Siess	— Dyrektor i kierownik artystyczny Państwowej Opery Śląskiej w Bytomiu
Dr Lech Szaraniec	— Kierownik Wydziału Kultury Urzędu Miejskiego w Katowicach
Mgr Ernest Szymik	— Prezes Izby Rzemieśniczej w Katowicach
Prof. Józef Świder	— Kompozytor
Mgr Stanisław Wojtek	— Naczelny Redaktor „Trybuny Robotniczej”

PIEŚNIĄ SŁUŻYMY
OJCZYŹNIE

1913 — 1983

KATOWICE — LISTOPAD 1983

SŁOWO WSTĘPNE

Dla ludzi rozmiłowanych w pieśni polskiej, zrzeszenie się w zespołach śpiewaczych było nie tylko aktem wynikającym z potrzeby rozbudzenia wrażliwości estetycznej, ale przede wszystkim wyrazem tęsknot naszych ojców, wielu minionych pokoleń; — tęsknot, które pomogły do szczęśliwego powrotu Śląska do Macierzy. Wynikało to z dumy narodowej i przekształcać się musiało w służbę Ojczyźnie coraz bardziej ofiarną, bo jeden jest tylko dom rodzinny, ukochany nade wszystko. Odzwierciedla to w pełni przeszłość chóru - Jubilatą, który odegrał szczególnie doniosłą rolę w Katowicach. I niesposób dzisiaj do tych momentów nie powracać, jest to bowiem karta niedoli i walki ludu śląskiego o prawo do samostanowienia o losach własnej ziemi. Karta zapisana tragicznymi wydarzeniami, jak ta, iż mimo atmosfery terroru „Ogniwo” wzięło udział w ostatniej drodze życiowej działacza społecznego i narodowego dr. Andrzeja Mielęckiego, bestialsko zamordowanego w czasie udzielania pomocy rannym Niemcom, zmasakrowanego i wrzuconego do Rawy. Ale były też karty wielkiego tryumfu, nieopisanej radości, jak ta, iż „Ogniwo” wzięło udział w uroczystości powitania Wojsk Polskich na rynku w Katowicach 20 czerwca 1922 roku, po przyłączeniu części Śląska do Polski (zyskując m.in. uznanie dowodzącego polskimi siłami zbrojnymi gen. Szeptyckiego).

Abstrahując od przyjętych oficjalnie podziałów historycznych śląskiego ruchu śpiewaczego na okres podstawowy, w którym pieśń była przede wszystkim narzędziem mobilizacji uczuć narodowych a chóry odegrały w nim doniosłą rolę jako ogniska polskości i patriotyzmu, i następnie — krzewienia wśród ludu piękna muzyki i pieśni polskiej, w działalności „Ogniwa” istnieją momenty scalające wszystkie okresy i tego wszystkiego co najpiękniejsze i najwznioślejsze z przeszłości. Były to daty: 8. VI. 1930 r. — odsłonięcie na placu K. Miarki w Katowicach pomnika wielkiego i ukochanego przez śpiewactwo śląskie kompozytora, twórcy polskiej opery narodowej i liryki pieśniarskiej, Stanisława Moniuszki; dodajmy pomnika, który powstał z inicjatywy Stefana Mariana Stoińskiego i przy wybitnym zaangażowaniu chóru „Ogniwo” (koncerty na ten cel urządzone były przeważnie przez ten zespół); oraz 20. IX. 1959 r. — wzniesionego ponownie, w miejsce zburzonego przez hitlerowców. To wspaniały symbol śpiewactwa śląskiego! „Śpiewacy śląscy — zauważył Stoiński — stawiając pomnik Moniuszce — stawiają sobie pomnik, gdyż mówić on będzie zawsze i wszystko o wielkich zaletach śpiewaczego społeczeństwa śląskiego, które pierwsze w Polsce z własnej inicjatywy, z własnych funduszy zdobyło się na uczczenie największego polskiego pieśniarza” („Śpiewak” nr 1/1930).

Dzieje chóru obfitują w różnorodne wydarzenia. To prawda, że dzięki geniuszowi S. M. Stoińskiego zespół wznosił się na wyżyny artystyczne, był zaliczany w latach trzydziestych do najlepszych chórów mieszanych w kraju. Odnosił sukcesy, jak choćby wielokrotnie powtarzane oratorium Haendla „Juda Machabeusz” z tryumfalnym występem w Warszawie. Podobne rezultaty uzyskiwali śpiewacy pod batutą Bolesława Szabelskiego, Zdzisława Szostaka i innych kompozytorów, jednakże, powiedzmy to właśnie do końca, w ich karierze współpraca z chórem także liczyła się bardzo — i właśnie: przyczyniła się do rozwoju osobowości twórczej. Można by też wymienić Napoleona Siessa, obecnego dyrektora Opery Śląskiej, Czesława Płaczkę obecnego dyrektora Filharmonii w Opolu. A Karol Stryja dał dowód swego wielkiego sentymentu dla chóru, planując w repertuarze Filharmonii Śląskiej jubileuszowy występ „Ogniwa” z swoją cenioną w świecie orkiestrą. Co więcej, nie tylko oni cieszyli się umiejętnościami śpiewaków. Karol Szymanowski w 1934 r. zaliczył „Stabat Mater” w wykonaniu „Ogniwa” do naj-

świetniejszych jakie udało mu się usłyszeć. A przecież objęcie prezury przez Stanisława Ligonía w latach 1934—39, na które przypadają największe sukcesy chóru przed II wojną światową, miało znaczenie dla całego śpiewactwa śląskiego.

Tę skromną publikację zarysowującą dzieje „Ogniwa” przez pryzmat 30 letniej współpracy z Filharmonią Śląską należałoby traktować łącznie ze wspomnieniami Józefa Bortla, prezesa honorowego chóru, za które uzyskał I nagrodę na konkursie na wspomnienia i pamiętniki działaczy ruchu śpiewaczego w bieżącym roku. Decyzję wydania tej pracy podjął Oddział Śląski Polskiego Związku Chórów i Orkiestr w Katowicach z okazji 70-lecia „Ogniwa”.

Nie, nie chodzi tu o wspomnienia jedynie. Bo i co daleko szukać, właśnie J. Bortel w 1955 r. powiedział „... my śpiewacy, jesteśmy pionierami polskiej kultury i bierzemy na siebie dobrowolnie — odpowiedzialność za całokształt polskiej kultury muzycznej. Zadaniem naszym jest pielegnowanie wartości moralnych płynących z pieśni, niesienie jej piękna w szerokie warstwy naszego społeczeństwa i budzenie w nim zamiłowania do życia duchowego i bogactw kulturalnych, które są niewątpliwie jedynymi kryteriami i miarami wartości narodu”.

Druh Bortel pragnie też, by ruch śpiewaczy odegrał znaczącą rolę w kształtowaniu świata przyszłości. „Pieśnią prawdopodobnie najprędzej wyśpiewamy prawdziwy pokój na świecie!” Tę przepiękną wiarę honorowego prezesa „Ogniwa” warto upowszechnić!

Do tego dodajmy jeszcze słowa wyjęte z pierwszego sztandaru „Ogniwa”: „Śpiewaj ludu polski, złoty, wypowiadaj swe tęsknoty”, czyli słowa poety Teofila Lenartowicza, więc dopowiedzmy za nim to jeszcze jedno zdanie: „Póty serca”...

Rajmund HANKE

NAD KARTAMI HISTORII CHÓRU MIESZANEGO „OGNIWO” 1913—1983

Chór „Ogniwo” jest jednym z licznych polskich towarzystw śpiewających jakie powstały na Górnym Śląsku w latach zaboru, a jednocześnie pierwszym na terenie miasta Katowic. Dla życia polskiego na pruskim Śląsku utworzenie „Ogniwa” było wydarzeniem tym ważniejszym że chór powstał w mieście zdominowanym już przez żywioł niemiecki, chociaż okoliczne wsie i osady przyfabryczne były etnicznie polskie, miały bogate tradycje narodowe, a polskie towarzystwa śpiewacze istniały tu już od przełomu XIX i XX stulecia.

Matkowali „Ogniwu” działacze narodowi skupieni wokół „Gazety Ludowej” i Banku Ludowego. Ledwo jednak, 17 listopada 1913 roku, powołano do życia nowe towarzystwo śpiewacze, już wybuch pierwszej wojny światowej przerwał zapowiadającą się świetnie jego działalność, uwiecznioną zdo-byciem I miejsca na zjeździe chórów okręgu katowicko-pszczyńskiego na Zadolu (21 VI 1914). Na czas wojny władze niemieckie zawiesiły działalność wszelkich organizacji. Dopiero klęska Niemiec i patriotyczny zryw powstań śląskich stworzyły szanse odrodzenia chóru.

Powrót do Macierzy, spokojna i systematyczna praca bez nadzoru policyjnego i szkan ze strony Niemców, rychło zaowocowały oryginalnym i bogatym programem. Złożyły się nań przede wszystkim oratoria. Wybór tej wielkiej formy epicko-muzycznej wiąże się z pozyskaniem przez „Ogniwo” znakomitego pedagoga i kompozytora — Stefana Mariana Stoińskiego, który kierował chórem w latach 1927—1939. Nie bez znaczenia dla działalności ambitnych śpiewaków z „Ogniwa” była też rywalizacja z chórem mniejszości niemieckiej w Katowicach.

Największe sukcesy w latach międzywojennych przyniosło „Ogniwu” przygotowanie i wykonanie „Stabat Mater” Karola Szymanowskiego. 15 V 1934 roku odbył się w Teatrze Polskim w Katowicach koncert z udziałem kompozytora. Wcześniej nieco chór przygotował i wykonał oratorium Jerzego Fryderyka Haendla „Juda Machabeusz” (11 XII 1931), a pod koniec lat trzydziestych (6 II 1938) IX Symfonię Ludwika van Beethovena.

Świadectwem wielkiej żywotności „Ogniwa” było jego odrodzenie niemal nazajutrz po wyzwoleniu spod hitlerowskiej okupacji. Chór wznowił dzia-

łałość już 22 kwietnia 1945 roku. Opiekę nad „Ogniwiem” przejął Wojewódzki Dom Kultury, a dyrygentami chóru byli m. in. Piotr Dziemba, Bolesław Szabelski i Karol Stryja (od 4 IV 1947). Był to niezwykle owocny okres umasowienia kultury muzycznej (1949—1953). Chórowi wyznaczono określone funkcje reprezentacyjne i w zakresie upowszechniania kultury socjalistycznej.

Od roku 1953 „Ogniwo” ściśle związało się z orkiestrą symfoniczną Filharmonii Śląskiej i do czasu utworzenia przy niej chóru zawodowego (1973) uczestniczyło w sukcesach katowickich filharmoników. Jednocześnie chór brał udział w koncertach organizowanych przez Związek Śląskich Kół Śpiewaczy.

Powstanie zawodowego chóru doprowadziło z konieczności do rozluźnienia dotychczasowych więzi między Filharmonią Śląską i „Ogniwiem”. Co prawda filharmonicy nadal udostępniali chórowi salę na próby i występy ale nie wykorzystywali jego możliwości wokalnych. „Ogniwo” nawiązało zatem współpracę z innymi orkiestrami symfonicznymi, m. in. w Rzeszowie i Poznaniu. Uczestniczyło także w licznych festiwalach oraz ogólnopolskich przeglądach, zajmując pierwsze lokaty, m. in. w Festiwalu Muzyki Rosyjskiej i Radzieckiej, Festiwalu Pieśni o Morzu. Z orkiestrą symfoniczną Filharmonii Rzeszowskiej chór wykonał „Wierchy” Artura Malawskiego. W latach 1974—1979 „Ogniwo” kilkakrotnie wyjeżdżało na koncerty do Czechosławii, Bułgarii i NRD.

Na jubileusz siedemdziesięciolecia Chór Mieszany „Ogniwo” przygotował oratorium Józefa Haydna „Cztery pory roku”. Premierowe wykonanie z towarzyszeniem orkiestry symfonicznej Filharmonii Śląskiej odbyło się dnia 30 września 1983 roku.

Chór prowadzony przez Karola Stryję, a po roku 1954 kolejno przez Zdzisława Szostaka, Edmunda Kajdasza, Napoleona Siessa, Franciszka Janickiego, Czesława Płaczkę, Jerzego Matulę a obecnie przez Pawła Kotuchę i Barbarę Zielonka — znany jest z tego, że repertuar jego obejmuje nie tylko pieśni stanowiące normalny program działalności zespołów amatorskich, ale przede wszystkim wielkie dzieła choralne — oratoria, kantaty, msze, przekroje oper należące do najwybitniejszych pozycji polskiej i światowej literatury muzycznej.

Wśród tych dzieł, wykonanych głównie pod dyrykcją Karola Stryji ale i pod kierownictwem takich dyrygentów jak: Stanisław Skrowaczewski, Zygmunt Latoszewski, Jerzy Katlewicz itd. znalazły się między innymi oratoria „Samson” i „Mesjasz” J. F. Haendla „Stworzenie Świata” i „Pory roku” J. Haydna, „Pieśń o lasach” D. Szostakowicza, „Msza G-mol” J. S. Bacha „Fantazja Choralna”, „Msza C-dur” i IX Symfonia L. V. Beethovena, kantaty „Widma” i „Sonety Krymskie”, „Litania Ostrobramska” St. Moniuszki, „Na straży pokoju” i „Aleksander Newski” S. Prokofiewa „Requiem” Mozarta i Verdiego. „Stabat Mater” G. Rossiniego, „Stabat Mater” III-Symfonia „Pieśń o nocy” i „Harnasie” K. Szymanowskiego, „V-Symfonia” Szabelskiego, „Wierchy” Malawskiego, „Carmina — Burana” i „Catulli Carmina” Orffa, „Kantata o Pokoju” Stanisława Skrowaczewskiego, „List do Marc Chagalla” St. Wiechowicza, kantaty „Prorok” i „Na pochwałę pracy” Woytowicza, „Tryptyk Śląski” i kantata „Z tamtych dni” J. Swidra „Mała Liturgia Prawosiawna” i przekrój z opery „Lord Jim” R. Twardowskiego, „Pasja” J. Elsnera, Symfonia Patetyczna J. W. Szwidrowa, Symfonia Psalmów J. Strawińskiego, „Requiem Wojenne” B. Brittena, „Bogurodzica” Kilara, Symfonia Kopernikowska i „Ad Matrem” H. Góreckiego oraz przekroje oper „Borys Godunow” M. Musorgskiego, „Książ Igor” A. Borodina, „Ruslan i Ludmila” M. Glinki, „Koronacja Poppei” C. Monteverdiego, „Wolny strzelec” Karola Marii Webera, „Orfeusz i Eurydyka” Krzysztofa Willibalda Glucka, „Tannhäuser” i „Lohengrin” Ryszarda Wagnera z udziałem takich solistów jak: Stefania Woytowicz, Wiesław Ochman, Bogdan Paprocki, Andrzej Hiolski, Henryk Grychnik, Krystyna Szostek-Radkowska, Stanisława Marciniak itd.

Trudno byłoby znaleźć w kraju drugi chór amatorski, który mógłby się poszczycić w swojej historii takimi osiągnięciami artystycznymi jak „Ogniwo”. Są one rezultatem ofiarnej pracy wszystkich członków i dowodem wybitnych kwalifikacji dyrygentów Chóru, a w dużej mierze także wynikiem stałej od dnia 2 września 1953 roku współpracy „Ogniwa” z orkiestrą symfoniczną Państwowej Filharmonii Śląskiej. Podkreślić należy, iż w roku jubileuszowym 70-lecia Chóru przypada 30-lecie tej współpracy.

Wyrazem uznania dla jego zasług i dorobku jest przyznanie całemu Zespołowi „Złotego Krzyża Zasługi” oraz „Złotej Odznaki Honorowej i Złotej z Laurem Zjednoczenia Polskich Zespołów Śpiewaczy i Instrumentalnych, otrzymanie w styczniu 1975 nagrody wojewódzkiej za wybitną działalność artystyczną popularyzatorską i społeczną w 60-letniej służbie dla rozwoju polskiej sztuki, a w maju 1976 wręczono Chórowi Dyplom Honorowy za Zasługi w rozwoju społecznego uczestnictwa w kulturze nadany przez Centralną Komisję Koordynacyjną do spraw upowszechniania kultury przy Ministrze Kultury i Sztuki. W roku 1978 Chór otrzymał Złotą Odznakę Zasłużonego dla Rozwoju Województwa Katowickiego.

Godzi się dla kronikarskiej ścisłości stwierdzić, że począwszy od 1946 r. Chór z rzadka tylko występował w okręgowych i ogólnopolskich zawodach śpiewaczy. Ilekroć jednak Chór w takich zawodach występował, zajmował z reguły pierwsze miejsca, względnie plasował się w ścisłej czołówce.

Tak też było na Zjeździe Chórów Okręgu Katowickiego w roku 1975 i 1977. W roku 1951 Chór zdobył pierwszą nagrodę CRZZ w eliminacjach

wojewódzkiego Festiwalu muzyki polskiej oraz nagrodę CRZZ i Ministra Kultury i Sztuki w finale tego festiwalu.

W roku 1953 zdobył pierwszą nagrodę w eliminacjach centralnych zorganizowanych w Warszawie z okazji III Kongresu Związków Zawodowych. Zwywy jest udział „Ogniwa” w takich imprezach jak: uroczystość wmurowania kamienia węgielnego pod pomnik Powstańców Śląskich w Katowicach w dniu 3 maja 1966 r.

Wielka manifestacja śpiewaczo-powstańcza na Zadolu we wrześniu 1966. Wielkie koncerty na Zadolu urządzono w dniu 3 października 1971 r. z okazji 60-lecia odbytego I Zjazdu Chórów Śląskich, w dniu 4 czerwca 1972 r. dla uczczenia setnej rocznicy śmierci Stanisława Moniuszki, czy wreszcie koncert Kopernikowski urządzony w Planetarium Wojewódzkiego Parku Kultury i Wypoczynku w maju 1972 r. oraz występy na uroczystości powołania w Katowicach Filii Uniwersytetu Jagiellońskiego i na uroczystości przemianowania tej placówki naukowej na Uniwersytet Śląski, a także brał udział 7 października 1978 r. w uroczystości odsłonięcia Pomnika Żołnierza Polskiego w Katowicach, w 1981 r. pomnika Powstańca Śląskiego w Łąkach Śląskich.

Wspomnieć także należy o żywej współpracy „Ogniwa” z Rozgłośnią Polskiego Radia i Telewizją Polską w Katowicach. Sukcesem był również udział w 1976 r. oraz w 1977 r. i 1982 r. w Międzynarodowym Festiwalu Pieśni Chóralnej w Międzyzdrojach. W roku 1968 „Ogniwo” zajmuje jedno z nagrodzonych miejsc na II Festiwalu „Legnica Cantat”. I wreszcie w roku 1974 na V Festiwalu Pieśni o Morzu w Wejherowie zdobywa główną nagrodę „Złocisty Żagiel” oraz nagrodę specjalną za najlepszą interpretację utworu Józefa Świdra „Pokochałem Ciebie” a w roku 1978 na VII Festiwalu zdobył III nagrodę.

W roku 1980 zdobył również I nagrodę złocistego żagla oraz nagrodę specjalną za najlepiej wykonany utwór. Z kolei Chór dzięki wysokiemu poziomowi artystycznemu otrzymuje szereg zaproszeń z innych filharmonii do wykonania dzieł oratoryjnych jak: J. F. Haendla „Juda Machabeusz” które wykonano z dużym powodzeniem w Filharmonii Warszawskiej w roku 1932, a w roku 1974 z Symfonia Kopernikowska i Ad Matrem H. Góreckiego, „Carmina Burana” C. Orffa — wykonano w Filharmonii Łódzkiej w 1959 r. i znowu J. F. Haendla „Juda Machabeusz” (trzykrotnie w roku 1959 w Filharmonii Poznańskiej).

Z IX Symfonią Chór koncertował w Filharmonii w Opolu, w Warszawie, w Poznaniu, w Łodzi, w Kielcach, w Rybniku, w Rzeszowie z którą w roku 1978 wykonał IX Symfonię Beethovena, zaś ostatnio nawiązał współpracę, w roku 1979 wykonał „List do Marc Chagalla”, a w roku 1981 wykonuje „Wierchy” Malawskiego.

Ponadto występował z szeregiem utworów oratoryjnych w Cieszynie, Pielsku, Chorzowie, Zabrze, Gliwicach, Częstochowie itp. Imponująco zakończył się II Festiwal Chórów Polskich w Poznaniu w roku 1962, gdzie chór wykonał utwór „List do Marc Chagalla” St. Wiechowicza o którym to koncercie pisała gazeta poznańska — W rozśpiewanym Poznaniu Katowickie „Ogniwo” stało się bohaterem dnia.

Z kolei Chór w miesiącu październiku 1974 r. koncertował z dużym powodzeniem na terenie Ostrawy (CSRS) i w miesiącu maju 1976 i 1979 r. w Prizkazach (CSRS).

W listopadzie 1974 r. Chór brał udział w Panoramie XXX-lecia PRL w Warszawie, a w grudniu 1974 r. został laureatem II nagrody w kategorii Chórów Mieszanych Ogólnopolskiego V Festiwalu Pieśni Zaangażowanej „Czerwona Lutnia”, a na VII Festiwalu w roku 1977 Chór zdobywa wyróżnienie.

W roku 1976 zdobył III nagrodę a w roku 1980 II nagrodę w Festiwalu Muzyki Rosyjskiej i Radzieckiej oraz brał udział w miesiącu czerwcu 1976 r. w Ogólnopolskim Zejeździe Chórów i Orkiestr we Wrocławiu z okazji Jubileuszu 50-lecia Polskiego Związku Chórów i Orkiestr.

W miesiącu październiku 1976 Chór koncertował przy wielkim anlauzie na terenie Burgas, i Warny w Bułgarii, a w 1977 r. w Dreźnie (NRD).

W okresie od 4—11 września 1977 r. Chór uczestniczył w Centralnych Dożynkach w Ilesznie, a w czasie od 3—11 września 1978 r. w Olsztynie, a w 1979 r. Piotrkowie Trybunalskim. Chór koncertował w spotkaniu Pokoleń. Uczestniczył także w Wojewódzkiej Akademii z okazji 60-tej rocznicy Wielkiej Rewolucji Październikowej z udziałem władz partyjnych i wojewódzkich, a w roku 1979 również z udziałem władz partyjnych brał udział w Centralnej Akademii Barbórkowej i innych podobnych imprezach. W latach 1980 i 1981 chór dał koncerty dla załóg Huty i kopalni „Pokój” w Rudzie Śląskiej oraz dla młodzieży szkół zawodowych w Chorzowie.

Chór nawiązał również ścisłą współpracę z Domem Opieki Specjalnej Troski w Chorzowie. Miejskim Komitetem Stronnictwa Demokratycznego i Domem Spokojnej Starości w Katowicach-Piotrowicach.

29 VI 1980 chór wykonał z orkiestrą Filharmonii Śląskiej „Dzwony” Rachmaninowa pod dyrykcją A. Rozmarynowicza, Natomiast w kwietniu 1981 z „Sonetami Krymskimi” St. Moniuszki pod dyrykcją J. Salwarskiego. Chór wystąpił również w filmie telewizyjnym o ruchu śpiewaczym na Śląsku. W roku 1982 chór nawiązał stałą współpracę z Filharmonią Górnica w Zabrze i wykonał z nią kilka koncertów.

Prezesem Chóru od 10 lat jest Małgorzata Nowak.

Małgorzata NOWAK
Lech SZARANIEC

WAŻNIEJSZE WYDARZENIA w dziejach chóru „OGNIWO”

- 1913 — 17 listopada powołano do życia Towarzystwo Śpiewacze „Ogniwo”
- 1914 — 21 czerwca, zdobycie I miejsca na Zjeździe Chórów Okręgu Katowicko-Pszczynskiego (Zadole)
28 czerwca, udział w X Zjeździe Chórów Wielkopolskiego Związku Kół Śpiewaczych w Poznaniu
- 1918 — nastąpiło wznowienie działalności chóru „Ogniwo” po przerwie wojennej
- 1922 — 20 czerwca powitanie jednostek Wojska Polskiego wkraczających do Katowic
16 lipca, udział w uroczystości zjednoczenia Górnego Śląska z Polską
- 1923 — 16 grudnia wykonanie fragmentów „Sonetów Krymskich” Moniuszki
- 1927 — styczeń, kierownictwo artystyczne „Ogniwa” objął kompozytor i dyrygent Stefan Marian Stoliński
11 czerwca, zdobycie I miejsca na Zjeździe Chórów Okręgu Katowickiego za wykonanie „Burzy morskiej” K. M. Prosnaka
23 listopada pierwszy wielki koncert w Teatrze Polskim w Katowicach z udziałem orkiestry symfonicznej
- 1928 — 18—21 maja, udział w I Wszecławiańskim Zjeździe Śpiewaków w Poznaniu.
28 listopada, 146-osobowy chór „Ogniwo” wykonuje pieśń F. Chopina „Leci liście z drzewa” i F. Nowowiejskiego „Testament Bolesława Chrobrego” i „Kujawiaki”.
- 1929 — chór inicjuje projekt budowy pomnika Stanisława Moniuszki ze składek śpiewaków śląskich
- 1930 — 7 czerwca, udział w odsłonięciu pomnika S. Moniuszki
- 1931 — 11 grudnia, wykonanie w Teatrze Polskim w Katowicach oratorium „Juda Machabeusz” J. Fr. Haendla.
- 1932 — 10 stycznia, powtórzenie koncertu w Warszawie
- 1934 — 15 maja, wykonanie „Stabat Mater” Karola Szymanowskiego w obecności kompozytora
- 1936 — 30 maja, wykonanie oratorium „Jasna Góra” M. Sottysa
- 1938 — 6—7 luty, wykonanie IX Symfonii Beethovena
- 1945 — 22 kwietnia, wznowienie działalności.
26 grudnia, zmarł St. M. Stoliński — długoletni prezes i dyrygent chóru „Ogniwo”
- 1946 — 2 czerwca, zdobycie pierwszego miejsca na I Zjeździe Chórów okręgu katowickiego w Wełnowcu (dyrygent Piotr Dziemba)
- 1947 — dyrygentem chóru wybitny kompozytor — Bolesław Szabelski
4 kwietnia kierownictwo artystyczne chóru objął Karol Stryja

- 1953 — 2 września, chór rozpoczął stałą współpracę z Filharmonią Śląską jako chór mieszany „Ogniwo” przy Filharmonii Śląskiej
- 1962 — lipiec, wykonanie „Listu do Marc Chagalla” St. Wiechowicza na Festiwalu w Poznaniu
- 1963 — jubileusz 50-lecia chóru „Ogniwo”, Złoty Krzyż Zasługi dla chóru
- 1966 — 3 maja, udział w uroczystości umurowania kamienia węgielnego pod pomnik Powstańców Śląskich w Katowicach
23 października, koncert na Zadolu
- 1967 — udział w Festiwalu Chórów Polskich w Mędzyszdrojach
- 1968 — udział w II Festiwalu „Legnica Cantat”
- 1971 — 3 października, koncert na Zadolu z okazji I Zjazdu Chórów Śląskich
- 1972 — 4 czerwca, koncert z okazji 100 rocznicy śmierci St. Montuszkii
- 1973 — 24 listopada, koncert z okazji jubileuszu 60-lecia założenia chóru i 20-lecia współpracy z Filharmonią Śląską („Symfonia Psalmów” Igora Strawńskiego)
- 1974 — udział w Festiwalu Pieśni o Morzu w Wejherowie (nagrada „Złocistego Zagla”) oraz Panorami XXX-lecia w Warszawie, zdobycie II miejsca w V Ogólnopolskim Festiwalu Pieśni Zaangażowanej „Czerwona Lutnia”, otrzymanie nagrody wojewódzkiej, koncert w Ostrawie (CSRS).
- 1975 — zdobycie I miejsca w zawodach śpiewaczych chórów okręgu katowickiego
- 1976 — zajęcie III miejsca w Festiwalu Muzyki Rosyjskiej i Radzieckiej, występy w Czechosłowacji i Bułgarii, wykonanie V Symfonii B. Szabalskiego
- 1977 — zdobycie I miejsca w zawodach śpiewaczych chórów okręgu katowickiego, występy w Dreźnie (NRD) w ramach wymiany koncertowej
- 1978 — na VII Festiwalu Pieśni o Morzu w Wejherowie chór zdobył III nagrodę, 18 listopada, z okazji 65-lecia chór otrzymał Złotą Odznakę Zasłużonemu dla Rozwoju Województwa Katowickiego
- 1979 — nawiązanie współpracy z filharmonią im. A. Malawskiego w Rzeszowie, wyjazd do CSRS
- 1980 — zdobycie II nagrody na Festiwalu Muzyki Rosyjskiej i Radzieckiej w Katowicach i ponownie I nagrody „Złocisty Zagla”; udział w realizacji filmu TV o ruchu śpiewaczym na Śląsku
- 1981 — wykonanie „Wierchów” A. Malawskiego w Filharmonii Rzeszowskiej 29. XI. nagrania pieśni a capella dla Rozgłośni Polskiego Radia w Katowicach, wykonanie oratorium St. Moniuszki „Sonety Krymskie” i „Dzwonów” Rachmaninowa,
- 1982 — nawiązanie współpracy z Filharmonią Górniczą w Zabrze
- 1983 — wykonanie oratorium J. Haydna „Pory roku”.

W latach 1953—74 chór brał stały udział w wykonaniu dzieł oratoryjnych wspólnie z orkiestrą symfoniczną Filharmonii Śląskiej

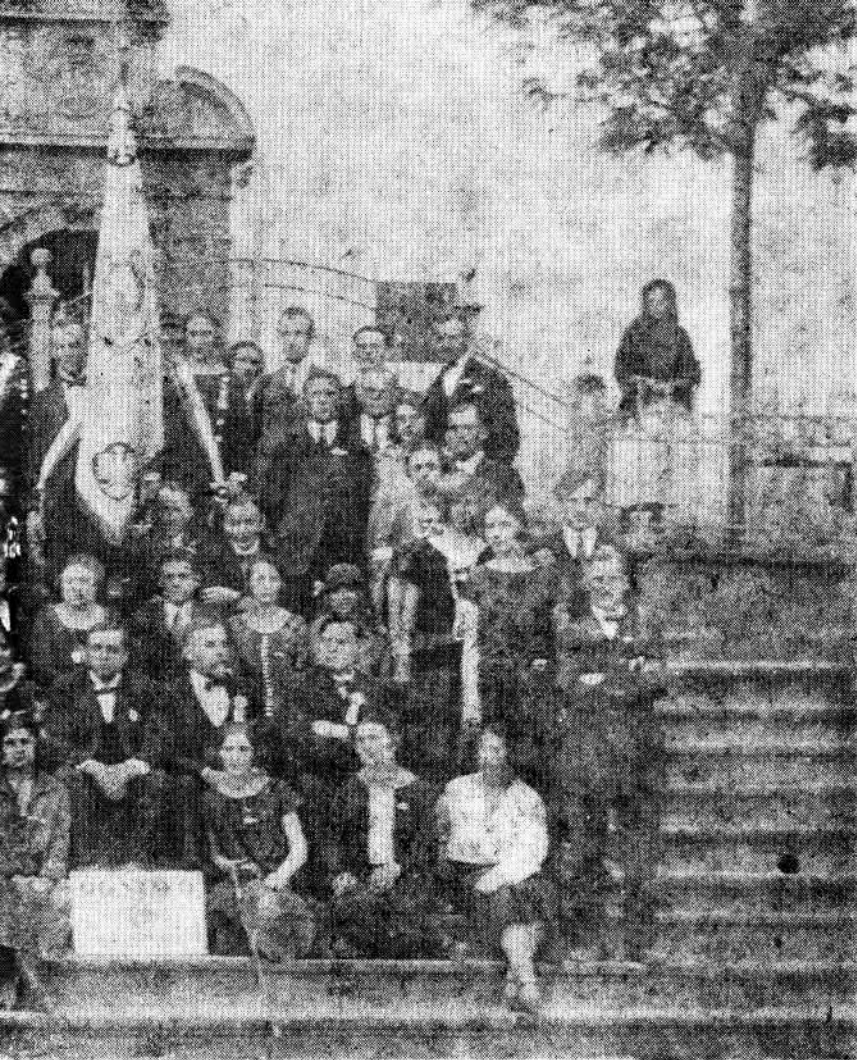
Ludwina Trepińska
ul. Siemiradzkiego 4/8
41-902 Bytom

Bytom, dnia 29. 9. 1983 roku

Do
Zarządu Chóru Mieszanego
„OGNIWO”
przy
Filharmonii Śląskiej
K a t o w i c e

Z okazji Jubileuszu 70-lecia chóru „Ogniwo” pozwalam sobie przypomnieć swoją osobę spośród niewielu jeszcze żyjących członków z lat przedwojennych.

Do „Ogniwa” wstąpiłam w 1920 r. mając 17 lat, śpiewałam w latach. Brałam udział we wszystkich prawie ówczesnych występach „Ogniwa”, a 14. I. 1936 r. wręczono mi Dyplom Członka Honorowego „Ogniwa”.

W wydanej w 1963 r. książce pamiątkowej z okazji 50-lecia „Ogniwa” jestem wymieniona.

W czasie powstań Śląskich w 1919 i 1920 r. pełniłam funkcję kurierki a w 1967 r. zostałam odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Dziś mam 80 lat, po wielu tragicznych przejściach i doznanych od hitlerowskiego okupanta krzywdach zamieszkałam z rodziną w Bytomiu, jestem wdową.

Niezapomniane są dla mnie lata spędzone z „Ogniwem”, posiadam jeszcze trochę fotografii z tamtego okresu, pozwalam sobie załączyć jedno ze zdjęć z występu „Ogniwa” w Kielcach w 1925 roku (jestem na nim jako asysta przy sztandarze).

Życząc Chórowi „OGNIWO” z okazji Jubileuszu 70-lecia dalszych sukcesów i pełnego powodzenia, pozostaję

z poważaniem

Ludwina Trepieńska

SYLWETKI

DYRYGENCI

PAWEŁ KOTUCHA

związany z Chórem „Ogniwo” od 1948 roku. Współpracuje z K. Stryją, E. Kajdaszem, N. Siessem, F. Janickim, Cz. Placzkem i J. Matulą. Ostatnie pięć lat z B. Zielonką.

Ukończył studia w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Katowicach. Dyrygował m. in. chórami „Harmonia” w Nowym Bytomiu, „Echo” w Łaziskach Górnych, „Paderewski” w Świętochłowicach, „Słowiczek” w Wirku i dziecięcym zespołem Pieśni i Tańca przy Hucie „Pokój” w Rudzie Śląskiej. Odznaczony m. in. Odznaką Honorową Złotą z Laurem Zjednoczonych Polskich Zespołów Śpiewaczych i Instrumentalnych.

JERZY MATUŁA

dyrygent chóru „Ogniwo” w latach 1975—78. Nadal utrzymuje kontakty z chórem akompaniując mu podczas koncertów. Od 1979 roku dyrygent orkiestry Filharmonii Górniczej w Zabrze, a od 11. X. 1983 roku dyrygent Opery Śląskiej w Bytomiu.

BARBARA ZIELONKA

Członek chóru „Ogniwo” od 1959 roku. W 1964 ukończyła szkołę II stopnia im. M. Kartowicza (śpiew solowy i gra na skrzypcach). Cztery lata później kończy Wydział Pedagogiki w PWSM w Katowicach jako dyrygent zespołów chóralskich. Od 1974 — członek chóru zawodowego w Filharmonii Śląskiej. W styczniu 1979 została dyrygentem Chóru Mieszanego „Ogniwo”.

JUBILACI

MAŁGORZATA NOWAK

Związana z „Ogniwem” od 1952 roku. Wieloletni członek Zarządu (od 1960 r.) chóru „Ogniwo” (skarbnik i księgowy) oraz Zarządu Oddziału i Okręgu Katowickiego Polskiego Związku Chórów i Orkiestr (od 1964 r.) — sekretarz i wiceprezes. Od 1973 pełni bez przerwy funkcję prezesa Chóru „Ogniwo”. Odznaczona m. in. Srebrnym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką Zasłużonego w Rozwoju Województwa Katowickiego, Odznaką Zasłużonego Działacza Kultury, Złotą Odznaką Zjednoczenia Polskich Zespołów Śpiewaczych i Instrumentalnych.

PAWEŁ PIECZKA

Od 1935 roku członek chóru „Ogniwo”. Tu poznał żonę, która śpiewała w chórze do 1979 roku.

W zespole pełnił wiele funkcji, m. in. inspektora, głosowego, wiceprezesa. Obecnie zastępca sekretarza okręgu katowickiego PZChO.

EDWARD MICHALIK

od 1928 w chórze „Ogniwo”. Związany z jego pierwszymi sukcesami w 1932 i 1934. Pełnił wiele funkcji, m. in. bibliotekarza, skarbnika, członka zarządu. Odznaczony m. in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotą Odznaką „Zasłużonego w Rozwoju Województwa Katowickiego”, Odznaką Zjednoczenia Polskich Zespołów Śpiewaczych i Instrumentalnych.

PRASA O JUBILACIE

„OGNIWO” w świetle krytyki muzycznej

Rok 1978 był dla zespołów amatorskich zrzeszonych w Oddziale Śląskim Polskiego Związku Chórów i Orkiestr, okresem intensywnej działalności artystycznej. Jedną z przyczyn tego faktu była wyjątkowa kumulacja jubileuszów Chórów...

Okazale wypadły uroczystości diamentowego Jubileuszu Chóru Mieszanego „Ogniwo” przy Państwowej Filharmonii Śląskiej. 18 listopada odbył się koncert Chóru pod dyrekcją Pawła Kotuchy i Jerzego Matuli z udziałem pianistki Ireny Protasewicz i amerykańskiego dyrygenta Joela Subena, na którym zespół zaprezentował bogaty repertuar pieśni i fragmentów znanych oper. W obecności licznie zgromadzonej publiczności, przedstawicieli władz, reprezentantów zaprzyjaźnionych Chórów, w tym również zagranicznych z Czechosłowacji, NRD, Chór został odznaczony Złotą Odznaką „Zasłużonemu w Rozwoju Województwa Katowickiego” a jego członkowie, srebrnymi i złotymi odznakami artystycznymi. W początkach swego istnienia które przypadły na okres zaboru pruskiego i powstań śląskich, zespół był krzewicielem polskiej muzyki, nadziei w zwycięstwo, patriotyzmu. Pieśni patriotyczne, żołnierskie, ludowe stanowiły ówczesny repertuar Chóru. W okresie międzywojennym „Ogniwo” pod kierownictwem dyrygenta i kompozytora Stefana Mariana Stońskiego sięgnęło po program ambitniejszy, oratoryjny, wykonując m. in. Stabat Mater — Szymanowskiego, IX Symfonię — Beethovena. Ostatnie trzydzieście lat, stanowi w historii Chóru najświetniejszą kartę osiągnięć i sukcesów. Zespół pod dyrekcją wielu znakomitych muzyków, m. in. Karola Stryli wykonuje wraz z orkiestrą Symfoniczną Filharmonii Śląskiej wielkie formy wokально-instrumentalne: oratoria, msze, kantaty, opery należące do najwybitniejszych pozycji polskiej i światowej literatury. Ogniwo koncertuje na estradach wielu miast Polski i za granicą, utrzymując wymienne kontakty z chórmi z Bargas, Drezna, Prikaz. Swymi występami uświetnia wiele uroczystych imprez m. in. uroczystości powstania Uniwersytetu Śląskiego, 60-lecie Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej. Podczas Jubileuszowego koncertu w dniu 22 grudnia ub. roku Chór wykonał z udziałem orkiestry filharmonicznej „Pogurodzice” — Kilara i „Litanię Ostrobramską” — Moniuszki, poziomem interpretacji dorównując chóróm zawodowym...

Śląskie zespoły chórálne brały w minionym roku udział w wielu imprezach muzycznych, uświetniając swymi popisami uroczystości państwowe. We wrześniu sześć naszych najlepszych chórów m. in. „Ogniwo” z Katowic występowało na Centralnych Dożynkach w Olsztynie. Gościliśmy dwa zagraniczne chóry, przebywające na Śląsku z rewizytą. Był to zaprzyjaźniony z „Ogniwem” Neuer Chór Dresden z NRD oraz Chór Tansportowców z Bargas. Bułgarzy oprócz galowego koncertu w auli Szkoły Muzycznej im. M. Karłowicza dali także występ pod pomnikiem Żołnierza Radzieckiego w Katowicach oraz pod pomnikiem Stanisława Moniuszki, który wzniesiony został przed wojną z inicjatywy i zbórek Chóru „Ogniwo”... Zespoły śpiewacze zapisały więc w minionym roku kolejną piękną kartę w wieloletniej, bogatej historii amatorskiego ruchu muzycznego na Śląsku.

... VI Ogólnopolski Festiwal Pieśni Zaangażowanej Czerwona Lutnia spełnił swoje podstawowe założenia, będąc imprezą interesującą udaną i pożyteczną. Festiwalowych koncertów wysłuchało 5 tysięcy słuchaczy. Smuci jednak fakt, że wśród laureatów, Śląskie środowisko reprezentowane jedynie było przez Chór Mieszany „Ogniwo” przy Państwowej Filharmonii Śląskiej. Wyróżnienie w kategorii chórów mieszanych.

Almanach — KIK Nr 8 (100) Rok 1979

BOGUSŁAWA SZOSTAK

UDANE WYSTĘPY KATOWICKIEGO CHÓRU

„OGNIWO”

W CZECHOSŁOWACJI

KATOWICE (ta)

Przed kilkoma dniami powrócił z kolejnego pobytu w Czechosłowacji znany katowicki Chór mieszany „Ogniwo”. Tym razem katowiccy śpiewacy występowali w miejscowościach w rejonie Olomuńca, biorąc między innymi udział w koncercie z okazji 10-lecia istnienia morawskiego chóru działającego przy Domu Kultury w Prikazach. W trakcie koncertu oba zespoły wykonały wspólnie kilka utworów chólowych kompozytorów polskich i czechosłowackich.

Koncerty „Ogniwa” w czasie bardzo udanego wojażu po zaprzyjaźnionym z naszym regionem okręgu północnomorawskim prowadzili: Jerzy Matula i Barbara Zielonka.

Dziennik Zachodni 18. 05. 1979 r.

„ZŁOCISTY ŻAGIEL” DLA KATOWICKIEGO „OGNIWA”

Katowice, 9. VI.

Chór Mieszany „Ogniwo”, działający przy Państwowej Filharmonii Śląskiej w Katowicach, po bardzo trudnym koncercie oratoryjnym Dzwony — Rachmaninowa pod dyrykcją Andrzeja Rozmarynowicza — dyrektora Filharmonii Rzeszowskiej uczestniczył po raz trzeci w VIII Ogólnopolskim Festiwalu Pieśni o Morzu w Wejherowie. W bardzo silnej konkurencji został zdobywcą I miejsca oraz „Złocistego Żagla”. Chór Mieszany „Ogniwo” z Katowic występował pod dyrykcją Pawła Kotuchy. Chór otrzymał również nagrodę specjalną w postaci Pucharu Urzędu Morskiego w Gdyni za najlepiej wykonany utwór obowiązkowy Festiwalu pt. „Pieśń o Polskim Morzu” — Maklakiewicza.

Podkreślić należy, że w kwietniu „Ogniwo” uczestniczyło również w IV Festiwalu Muzyki Rosyjskiej i Radzieckiej, w którym uplasowało się na II miejscu, po chórze akademickim Politechniki Śląskiej.

„Dziennik Zachodni” 10. 06. 80 r.

67 LAT CHÓRU „OGNIWO” SERCE KAŻE IM ŚPIEWAĆ

Katowicki chór „Ogniwo” istnieje już 67 lat. Pieśni polskie tępione przez pruskiego zaborcę, pieśni zagrzewające do walki o polskość Śląska — przetrwały do dziś. Przez wszystkie lata działalności związani byli z chórem żarliwi patrioci. Jego historię tworzyło wielu ludzi — pierwszy dyrygent Teodor Lewandowski, Stefan Marian Stoiński, dzięki któremu amatorski chór jako jedyny w Polsce zaczął śpiewać utwory oratoryjne. Z „Ogniwem” związani byli także Bolesław Szabelski, Stanisław Ligoń, Karol Stryja.

Lata ciężkiej pracy wieńczyły liczne sukcesy w kraju i za granicą.

Za swe osiągnięcia chór „Ogniwo” odznaczony został Złotym Krzyżem Zasługi i szeregiem innych.

Bieżący rok jest równie pracowity i pomyślny jak minionych 66 lat. W kwietniu chór zdobył II nagrodę na IV Festiwalu Muzyki Rosyjskiej i Radzieckiej, w maju — na VIII Festiwalu Pieśni o Morzu w Wejherowie już po raz trzeci zdobył I miejsce i „Złocisty Żagiel”.

Chór znany jest również z występów z orkiestrą symfoniczną Filharmonii Śląskiej. Jednym z ostatnich popisów był koncert S. Rachmaninowa „Dzwony” — mistrzowskie wykonanie utworu, rozpisanego na 8 głosów!

Plany na najbliższy okres — to wyjazd na Węgry, kontynuacja współpracy z Filharmonią Rzeszowską im. Artura Malawskiego i prawdopodobnie — wykonanie utworu tegoż kompozytora „Wierchy”. Rok zakończy występ z orkiestrą Filharmonii Śląskiej. W programie — utwory Stanisława Moniuszki.

„Trybuna Robotnicza” 21. VIII. 1980 r.

„WIERCHY” SIĘ PODOBAŁY OGNIWO ZDOBYŁO RZESZÓW

„Ogniwo” dobrze jest znane katowickim melomanom. Ten amatorski chór mieszany współpracuje stale z Filharmonią Śląską. Obecnie zapoznali się z nim także miłośnicy śpiewu chóralnego z Rzeszowa. Ostatnio „Ogniwo” koncertowało tam gościnnie występując wspólnie z Filharmonią Rzeszowską. W czasie dwóch wieczorów chór wykonywał „Wierchy” A. Malawskiego, odnosząc dwukrotnie sukces. Z niecierpliwością oczekujemy na występy „Ogniwa” w nowym sezonie, oczywiście już „w domu”.

„Dziennik Zachodni” 16. 06. 1981 r.

WIECZÓR W DOMU RENCISTY

Od 1975 roku działa w Katowicach-Piotrowicach Państwowy Dom Rencisty. Mieszka w nim 100 osób, w tym około 15 małżeństw. Są nawet dwa małżeństwa, które pobrały się w Domu Rencisty. Dyrekcja oraz pracownicy tego Domu starają się umilić życie ludziom spracowanym, którzy znajdują tu spokój i życzliwość. Ostatnio mieszkańcy Domu Rencisty odbyli kilka wycieczek autokarowych, m. in. do Krakowa, Częstochowy oraz na Górę św. Anny. Dom Rencistów odwiedza młodzież szkolna, która urządza akademie, występy z różnych okazji.

W ubiegły poniedziałek dali wspaniały koncert członkowie Chóru Mieszanego „Ogniwo”, działającego przy Państwowej Filharmonii Śląskiej w Katowicach. Chór wykonał pieśni a capella oraz operetkowe. Dyrygowali Paweł Kotucha i Barbara Zielenka, która również wystąpiła jako solistka, akompaniował Jerzy Matula. Uczestnicy koncertu wyrażali zachwyt i uzna-

nie dla wykonawców i zaprosili ich na następny koncert. Kwiaty i oklaski, jakich nie szczędzili, były podziękowaniem za wspaniałe przeżyty wieczór. (mak)

„Dziennik Zachodni” 13. 10. 1982 r.

CHÓRY JESZCZE NIE PRZEBRZMIAŁY

(...) W historii śpiewactwa śląskiego wielką rolę pełniły zjazdy, które były ogromnymi manifestacjami patriotycznymi. Kończono je zawsze odśpiewaniem hymnu narodowego lub „Roty”, po czym rozchodzono się do domów w podniosłym nastroju. Największa z tych imprez miała miejsce w 1930 r. w Katowicach. Była ona połączona z odsłonięciem pomnika Moniuszki na placu Miarki. W pierwszym dniu zjazdu wzięły udział 142 chóry śląskie, zrzeszające przeszło 6 tys. śpiewaków — połączone chóry męskie (1500 osób) wykonały „Pieśń rycerską” Moniuszki. Zaś trzeciego dnia chór mieszany liczący 700 śpiewaków zaprezentował kantatę „Milda” a zbiorowy chór męski (300 osób) — „Balladę o Florianie Szarym” i „Elegię”.

6 lat później przed gmachem Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach 9 tysięcy śpiewaków wykonało z towarzyszeniem orkiestry „Gaude Mater Polonia”, Poloneza Kurpińskiego, „Witaj Orle Biały” i „Bałtyk” Maszyńskiego. Chóry wykonywały nie tylko pieśni patriotyczne, ludowe i religijne. Uczestniczyły też w prezentacjach oratoriów. I tak np. w 1935 roku katowickie „Ogniwo” śpiewało przed mikrofonami PR „Stabat Mater” Szymanowskiego. Ten sam zespół wykonał też dwukrotnie „Requiem” Berlioz.

Dobrze pamiętamy jeszcze — nie tak dawnych czasów, jak przy prezentacji oratoriów Filharmonii Śląską wspomagało katowickie „Ogniwo”. Kilka lat temu jednak filharmonia dorobiła się własnego zespołu zawodowego. Mimo, że „Ogniwo” jest bardzo dobrym chórem amatorskim, ale w konfrontacji z zespołem zawodowym ustąpić musi temu drugiemu. (..)

Marek Brzeźniak „Trybuna Robotnicza” 12. 08. 1983 r.

POPIS CHÓRU „OGNIWO”

Okazały, jakże wymowny jubileusz 70-lecia obchodził tej jesieni jeden z najznakomitszych chórów amatorskich kraju — Chór Mieszany „Ogniwo”. Ponieważ, zaś przez długie lata zespoły „Ogniwo” i Filharmonii Śląskiej łączyła ścisła współpraca, toteż właśnie Filharmonia postarała się o zorganizowanie koncertu jubileuszowego.

Nie obyło się wszakże bez niespodzianek. Już w wstępie pierwszego wieczoru, w czwartek 29 września (został on powtórzony nazajutrz), kiedy chór i orkiestra zajęły miejsca na estradzie a Kamilla Kiełbińska wygłaszała słowo wstępne, salę zaległy ciemności. Nie to jednak okazało się główną przeszkodą w realizacji koncertu — awarie usunięto po kilku minutach. Oto na estradzie zabrakło skutkiem nagłej niedyspozycji odtwórcy solowej partii tenorowej Henryka Grychnika. Przystąpiono mimo to do prezentacji skróconego o fragmenty z udziałem tenora oratorium „Pory roku” Józefa Haydna. Pozostałe partie solowe wykonywali Stanisława Marciniak-Gowarzewska (sopran) oraz Tadeusz Leśniczak (bas), natomiast przygotowaniem i prowadzeniem całości podzielił się dwaj dyrygenci związani z chórem-Jubilatem: Karol Stryja, który przed laty sprawował szefostwo zespołu pozostając do dziś stałym jego protektorem oraz Jerzy Matula — obecny współpracownik chóru.

Wiele ożywienia do tego wykonania wniósł wypróbowany w podobnych okazach chór „Ogniwo”. Karol Stryja dyrygujący „Wiosnę” i „Lato” postrafił z oddanych bez reszty śpiewowi członków chóru wykrzesać maksimum efektu. Pięknie rozprawdzone kulminacje, potężnie formowane akordy tutti, precyzja w dykcji, wszystko to wypadło wspaniale. Co zaś do brzmienia, to niejedynemu chór zawodowy mógłby pozazdrościć Jubilatowi. Dało się też zauważyć głębokie zaangażowanie śpiewaków „Ogniwo” na tle niezbyt dobrze skoncentrowanych w tym dniu muzyków orkiestry, którym zdarzały się kiksy. Czy można to złożyć na karb rozpoczętego dopiero co sezonu?

Soliści rozczarowali w pierwszej części koncertu. Na swym normalnym poziomie zaśpiewali część II — „Jesień” i „Zimą”, choć od tej klasy artystów można by oczekiwać więcej. Być może brak tenora wpłynął na nich deprymująco, a skróty też nie ułatwiał im zadania. Na tę część programu za dyrygenckim pulpitem stanął wychowanek K. Stryji Jerzy Matula. Jego warsztatowi nic nie można zarzucić, choć poprowadził dzieło mniej dynamicznie. Nie osiągnął wśród wykonawców takiego zrozumienia jak jego były profesor. Znalazło to wyraz w mniejszej dokładności poczynań zarówno orkiestry jak chóru, chociaż ten, przygotowany przez Barbarę Zielonkę i Pawła Kotuchę realizował do końca swą partię z wielką konsekwencją.

Bogusław Tabaka „Dziennik Zachodni” 3. 10. 1983 r.

JUBILEUSZOWY KONCERT CHÓRU „OGNIWO”

Nikt wprawdzie nie próbuje ujmować doskonałości i piękna Wenus z Milo pozabawionej rąk, ale przecież na ogół sztuką rządzą reguły, które każą śledzić dzieło bądź jego przebieg w całości, w całej jego okazałości. I oto

wykonawcy musieli ostatnio rozwiązać dylemat: czy „ciąć” nieco bezlitośnie, długie oratorium Haydna i po kolei opuszczać wszystkie te fragmenty, w których miał wystąpić tenor (zaniemógł a w jego miejsce mimo gigantycznych zachodów nie udało się pozyskać innego) czy też zrezygnować z koncertu jubileuszowego? I to w dodatku ze szczególnej okazji: 70-lecia istnienia i wieloletniej współpracy chóru „Ogniwo” z orkiestrą Filharmonii Śląskiej. Chór o statusie amatorskim, który jednak dla muzyki „profesjonalnej” uczynił na Śląsku bardzo wiele. Więc — grać, czy nie? **Odpowiedziano** grać, co jednak miało swoje mankamenty.

Partia tenorowa, podobnie zresztą jak obie pozostałe: sopranowa oraz basowa jest tak nierozzerwalnie związana z przebiegiem akcji tej muzyki, że pozbowienie jej, czyni całą kompozycję znacznie uboższą. W zasadzie przeszkadza to w odbiorze, gdyż byliśmy świadkami czegoś w rodzaju próby generalnej — z ustawicznymi przeszkodami w tekście.

Ale pomińmy już to jubileuszowe fatum „Ogniwa”. Jak wszyscy melomani wiedzą, ten właśnie chór amatorski do czasu powstania w Filharmonii zespołu zawodowego pod batutą Janą Wojtachy był stałym partnerem orkiestry w prezentacji utworów wokalnie-instrumentalnych. Stąd też w repertuarze chóru istnieje ogromny wybór tytułów oratoriów, kantat, mszy, oper. Taki właśnie repertuar najbardziej odróżnia działalność „Ogniwa” od podobnych mu zespołów, bazujących na programach pieśniowych. Odróżnia go też oczywiście jakość wykonawstwa, jaką siłą rzeczy musi nieść muzyka wokalnie-instrumentalna.

„Ogniwo” prowadzili wybitni dyrygenci. Przed wojną dyrygował nim wielki pedagog Stefan Marian Stoiński, potem m. in. Karol Stryja, Zdzisław Szostak, Edmund Kadasz, Napoleon Siess, Franciszek Janicki. Obecne kierownictwo sprawują Paweł Kotucha i Barbara Zielonka.

Tym, co pozwala temu zespołowi zachować własną tożsamość artystyczną, jest właśnie wieloletni kontakt z jedną orkiestrą, dzięki temu zdobyta rozległość reperturowa, o jakiej mogą jedynie marzyć inne zespoły amatorskie, wreszcie wpływ osobowości dyrygenckiej Karola Stryji którego zamiłowania i umiejętności chórmistrzowskie powszechnie są znane. Zespół potrafi więc śpiewać z ogromną muzycykalnością i kulturą wykonawczą. Dowiódł tego również na swym jubileuszowym koncercie, który w pierwszej części prowadził Karol Stryja, w drugiej zaś debiutował na estradzie Filharmonii dyrygent „Ogniwa” — Jerzy Matula.

Eugenia Wybrantec-Kusz „Trybuna Robotnicza” 3. 10. 1983 r.

SKŁAD ZARZĄDU

Prezes Chóru	— Małgorzata NOWAK
I Wiceprezes	— Eugeniusz LAZAR
II Wiceprezes	— Stefan CHMIELIŃSKI
Sekretarz	— Małgorzata SZELAG
Zastępca sekretarza	— Beata GLĄGŁA
Skarbnik	— Władysław WIERCIMOK
Gospodarz Chóru	— Jerzy ŁUKASZCZYK
Inspektor Chóru	— Antoni STOLARZ
Zastępca Inspektora	— Tadeusz SZMAGER

Głosowi:

Sopran	— Krystyna DOMAGAŁA
Alt	— Zofia BEREK
Tenor	— Stanisław GRADEK
Bas	— Andrzej ZMYSŁOWSKI
Dyrygenci	— Barbara ZIELONKA
	— Paweł KOTUCHA

KOMISJA REWIZYJNA

Przewodniczący:	Rudolf BIEROŃSKI
Członkowie:	Józefa BILIŃSKA-GIZA
	Paweł PIECZKA

ZMARLI W OSTATNIM PIĘCIOLECIU

Jan ABSALON	Janina BUŁAT
Katarzyna ANTOSZEWSKA	Maria KUCZYŃSKA
Elżbieta BLES	Ignacy LISON
Antonina BORKOWSKA	Alfons ŁABUŃSKI
Florian BORKOWSKI	Edmund MAZUREK
Helena BORTEL	Bolesław SKWARA

PREZESI

od 1973 r. Małgorzata NOWAK

Wiceprezesa

1978

I Wiceprezes — Norbert KWOSEK

II Wiceprezes — Rudolf BIEROŃSKI

1979

I Wiceprezes — Rudolf BIEROŃSKI

II Wiceprezes — Norbert KWOSEK (do 1 IX 79 r.)

1980

I Wiceprezes — Rudolf BIEROŃSKI

II Wiceprezes —

1981

I Wiceprezes — Rudolf BIEROŃSKI do 5 V 81 r.

II Wiceprezes Eugeniusz LAZAR od 6 V 81 r.

II Wiceprezes —

1982

I Wiceprezes Eugeniusz LAZAR

II Wiceprezes — Stefan CHMIELIŃSKI od IX 1982 r.

1983

I Wiceprezes — Eugeniusz LAZAR

II Wiceprezes — Stefan Chmieliński

JUBILACI SPIEWAJĄCY W CHÓRZE OD CO NAJMNIJ 5 LAT

Edward Michalik	— 55 lat	Antoni Stolarz	— 16
Paweł Pieczka	— 48	Małgorzata Szelaż	— 15
Krystyna Domagała	— 38	Edward Regulski	— 14
Małgorzata Nowak	— 31	Irena Bolla	— 14
Józefa Bilińska-Giza	— 31	Władysław Wiercimok	— 14
Maria Zielonka	— 29	Walenty Giza	— 13
Zdzisława Bańka	— 28	Teresa Lisoń	— 13
Maria Grabowska	— 28	Helena Rabsztyn	— 13
Stanisław Gradek	— 27	Norbert Kwosek	— 12
Erwin Gediga	— 27	Halina Kwosek	— 12
Klara Grolik	— 26	Jadwiga Hennig-Kupny	— 11
Krystyna Kamińska	— 26	Urszula Twardoń	— 10
Teresa Dyla	— 25	Edyta Molek	— 10
Barbara Zielonka	— 24	Zofia Berek	— 10
Małgorzata Adler	— 22	Helena Folwaczna	— 8
Rudolf Bieroński	— 22	Franciszek Kłoz	— 8
Józef Pankiewicz	— 20	Mieczysław Bendkowski	— 8
Jerzy Łukaszczyk	— 19	Stanisław Szweda	— 8
Tadeusz Szmager	— 19	Jadwiga Kuźma	— 8
Stefan Chmieliński	— 17	Alicja Kłoz	— 8
Alojzy Wawrzyczek	— 17	Piotr Widera	— 7
Bogdan Szelaż	— 17	Jerzy Dubiel	— 5
Zofia Hermanowska	— 17	Barbara Kamracka	— 5
Teresa Wyrwich	— 16		

AKTUALNY SPIS CZŁONKÓW CHÓRU

SOPRAN

Małgorzata Adler
Zdzisława Bańka
Józefa Bilińska-Giza
Krystyna Domagała
Elżbieta Garbacz
Beata Głagła
Klara Grolik
Jolanta Halama
Jadwiga Hennig-Kupny
Zofia Hermanowska
Krystyna Kamińska
Barbara Kamracka
Ewelina Kapias
Alicja Kłoz
Iwona Kulawik
Danuta Łazar
Małgorzata Nowak
Jadwiga Olszenko
Mariola Paprocka
Urszula Paprocka
Helena Rabsztyn
Grażyna Sułkowska
Urszula Twardoń
Barbara Widera
Izabela Zawadowicz
Aurella Zielonka
Barbara Zielonka

ALT

Zofia Berek
Irena Bolla
Maria Dreszer
Teresa Dyla
Helena Folwaczna
Maria Grabowska
Hanna Homa
Gabriela Kubaszewska
Jadwiga Kuźma
Halina Kwosek
Teresa Lisoń
Maria Mejer
Edyta Molek
Helena Nelip
Grażyna Oczkowiec
Teresa Swoboda
Małgorzata Szelaż
Helena Wawrzyczek
Teresa Wyrwich
Maria Zielonka

TENOR

Stefan Chmieliński
Mieczysław Czapiński
Jerzy Dubiel
Erwin Gediga
Eugeniusz Głamb
Stanisław Gradek

Józef Idzik
Eugeniusz Łazar
Jerzy Łukaszczyk
Edward Michalik
Józef Pankiewicz
Edward Regulski
Stanisław Szweda
Alojzy Wawrzyczek

BAS

Mieczysław Bendkowski
Rudolf Bieroński
Walenty Giza
Franciszek Kłoz
Norbert Kwosek
Paweł Pieczka
Kazimierz Poznański
Antoni Stolarz
Mikołaj Szczygieł
Bogdan Szelaż
Tadeusz Szmager
Kazimierz Tarnawski
Piotr Widera
Władysław Wiercimok
Andrzej Zmystowski
Dyrygenci:
Barbara Zielonka
Paweł Kotucha

PUBLIKACJA JUBILEUSZOWA

Chóru Mieszanego „OGNIWO” przy Państwowej
Filharmonii Śląskiej w Katowicach

Komitet Organizacyjny
Uroczystości Jubileuszowej

Przewodnicząca: *Małgorzata Nowak*

Członkowie: *Rudolf Bieroński*
Paweł Kotucha
Eugeniusz Lazar
Jerzy Łukaszczyk
Edward Regulski
Małgorzata Szelaż
Władysław Wiercimok
Barbara Zielonka

Redakcja: **Lech SZARANIEC**

Zdjęcia: **Józef MAKAL**

Okladka: **Bogdan BRODA**

Chór Mieszany „OGNIWO”